

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**Анотований
інформаційно-бібліографічний
показчик статей
з періодичних видань
ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ.
ОСВІТА**

Чернігівський національний технологічний університет

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**Анотований
інформаційно-бібліографічний
показчик статей
з періодичних видань.
Філософія. Психологія.
Освіта
(I квартал)**

Чернігів, 2018

УДК 016:[1+37](05)
ББК 91.9:74+91.9:87+91.9:88
А69

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Наукової бібліотеки Чернігівського національного технологічного університету
Протокол № 04/18 від 16.14.2018.р.

Рецензент:

Мороз Н. В. Директор Наукової бібліотеки Чернігівського національного технологічного університету

Анотований інформаційно-бібліографічний покажчик статей з періодичних видань. Філософія. Психологія. Освіта (I квартал) / уклад. Т. А. Сіденко. – Чернігів : Наукова бібліотека ЧНТУ, 2018. – 24 с.

Інформаційно-бібліографічний покажчик містить частково анотований огляд статей з періодичних видань, які бібліотека отримала за січень, лютий, березень 2018 року.

Добір матеріалу завершено 16.04.2018 р. Опис здійснено мовою оригіналу відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Слова і словосполучення скорочені відповідно до ДСТУ 3582-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі», ГОСТ 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила» и ГОСТ 7.11-2004 (ИСО 832:1994) «Библиографическая запись. Сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках».

Покажчик призначений для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, хто цікавиться періодичною пресою.

Покажчик випускається електронному вигляді. З покажчиком можна ознайомитись в Електронному архіві IRChNUT Чернігівського національного технологічного університету та на сайті бібліотеки.

ЗМІСТ

ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ. ОСВІТА	
Вища школа № 1.	4-7
Вища школа № 2.	7-10
Вища школа № 3.	10-12
Іноземні мови № 1.	12-15
Педагогіка і психологія № 1(98).	16-19
Теорія і практика управління соціальними системами № 1.	20-24

ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ. ОСВІТА

Вища школа : наук.-пр. вид. – К. : Знання, 2001. – Виходить щомісяця.

Вища школа. – 2018. – № 1.

Загірняк, М. Уніфікація та детермінація вимог до підготовки PhD-дисертацій: недоцільне ускладнення чи необхідна умова? / М. Загірняк, А. Некрасов, В. Бахарев // Вища школа. – 2018. – № 1. – С. 7-18.

Обґрунтовано доцільність уніфікації та детермінації вимог щодо оформлення та підготовки до захисту дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня “доктор філософії”. Проведено вибірковий критичний аналіз авторефератів дисертацій, захищених у 2015—2016 роках. Розглянуто відповідність матеріалів вимогам до оформлення, чинним на час захисту. Аналіз проведено за шістьма галузями науки, зокрема: фізико-математичною, біологічною, технічною, економічною, юридичною, педагогічною. Виявлено низку недоліків, пов'язаних із недотриманням формальних правил. Визначено, що найбільш суттєві недоліки трапляються у рубриках “Наукова новизна”, “Розділи дисертації”, “Висновки”. Надано узагальнені пропозиції щодо формулювання та компонування цих рубрик. Визначено низку питань, які потребують пояснення з урахуванням чинних сьогодні вимог до оформлення дисертаційних робіт. Розроблено загальну систему підходів щодо етапів підготовки до захисту докторів філософії в Україні, подану у вигляді структурно-логічної блок-схеми послідовного процесу підготовки дисертації до захисту.

Ткаленко, К. Проблемні питання колективного управління майновими правами суб'єктів ринку образотворчого мистецтва в Україні / К. Ткаленко // Вища школа. – 2018. – № 1. – С. 19-27.

Стаття присвячена розгляду проблемних питань у сфері колективного управління майновими правами на українському ринку образотворчого мистецтва. Проаналізовано поняття організації колективного управління та визначено організації колективного управління, які мають право здійснювати колективне управління майновими правами на твори образотворчого мистецтва в Україні. Розглядається також необхідність колективного управління у сфері ринку образотворчого мистецтва. Крім того,

здійснено аналіз чинних законодавчих положень щодо колективного управління в Україні із зазначенням наявних проблем. Запропоновано можливі шляхи вирішення проблемних питань з метою забезпечення ефективної реалізації майнових прав суб'єктів ринку образотворчого мистецтва в Україні.

Кращенко, Ю. Конкурс наукових проектів молодих учених Міністерства освіти і науки України: генеза та підсумки / Ю. Кращенко, Р. Жебчук, І. Дегтярьова // Вища школа. – 2018. – № 1. – С. 28-43.

Мета статті – проаналізувати започаткування та перші два роки проведення Конкурсу наукових проектів для молодих учених, започаткованого Міністерство освіти і науки, і показати роль Ради молодих учених при МОН як ініціатора і партнера у цих процесах. Основними методами у нашій статті є емпіричний і теоретичні, зокрема аналіз, синтез, узагальнення, метод наукової індукції тощо> метод кейсів на основі системного підходу у розвитку наукової політики держави та з використанням методів математичної статистики. Структура статті охоплює три основні етапи становлення аналізованого конкурсу: формування ідеї та відбір молодих учених для проведення експертизи наукових проектів; започаткування проведення Конкурсу проектів молодих учених; підсумки Конкурсу проектів молодих учених за два роки його проведення. Результати стосуються висновків ефектів Конкурсу проектів молодих учених та, зокрема, всіх конкурсних проєктів, показано роль та інноваційність цих процесів для наукового поля країни. Наукова новизна полягає в інноваційності та оригінальності конкурсних процедур в аспекті державної наукової політики, у створенні нових можливостей фінансування наукових досліджень та підтримки кар'єрного розвитку молодих учених їх команд. Стаття може бути корисною та цікавою представникам органів державної влади, суб'єктам наукової діяльності, дослідникам та міжнародним експертам у сфері наукової політики, у цьому полягає її практична значущість.

Дєордіца, Т.-Л. До проблеми оцінювання результатів учіння / Т.-Л. Дєордіца // Вища школа. – 2018. – № 1. – С. 44-54.

Метою пропонованої статті є висвітлення ключових положень психологічної теорії навчальних задач. Автор презентує алгоритм складання системи задач із поступовим уточнюванням результатів учіння на рівні модуля та його тем.

Кугай, Н. Формування методологічних знань і вмінь майбутніх учителів математики у процесі навчання дисципліни "Методи оптимізації" / Н. Кугай, М. Калініченко // Вища школа. – 2018. – № 1. – С. 55-71.

У статті розкрито зміст методологічних знань усіх рівнів (філософського, загальнонаукового, конкретно наукового, технологічного) майбутнього вчителя математики на матеріалі навчальної дисципліни "Методи оптимізації". Показано, які методологічні уміння на основі цих методологічних знань можна і доцільно формувати. Наведено конкретні приклади, на яких доцільно формувати окремі елементи методологічних знань і вмінь. Обґрунтовано доцільність застосування для їх формування математичних програмних засобів, зокрема GRAN1 і Matlab. Запропоновано приклади використання методів інтерактивного навчання для формування методологічних знань і вмінь під час навчання дисципліни "Методи оптимізації". Шляхом анкетування студентів з'ясовано індекс висвітлення методологічних знань і вмінь майбутнього вчителя математики та позитивний вплив цього висвітлення на ставлення студентів до навчальної дисципліни.

Корсак, К. Про засади правильного мислення у темі глобального потепління / К. Корсак // Вища школа. – 2018. – № 1. – С. 72-81.

Уведено поняття "правильного мислення" як поєднання логіки з наявними на певний момент науковими фактами і досягненнями. Наголошується актуальність дослідження проблеми глобального потепління. Наведено докази того, що середня температура нижнього шару тропосфери залежить від приблизно десяти однаково впливових чинників – характеристик багатьох рухів Землі, сонячної активності, процесів у глибинах Землі та в літосфері, елементного складу повітря та ін. Вказано, що не можна із цих десяти чинників розглядати тільки вміст вуглекислого газу – це прояв неправильного мислення. Досліджено появу терміна "глобальне потепління", запропоновано припинити його використання.

Прадій, Тетяна. Методичні засади викладання історії біохімії як фундаментальної основи медико-біологічної науки / Тетяна Прадій, Ірина Крамаренко // Вища школа. – 2018. – № 1. – С.82-88.

Стаття присвячена методичним засадам викладання історії біохімії як фундаментальної основи медико-біологічної науки. Зокрема автори стверджують, що детальне вивчення історії біохімії є важливою складовою у структурі навчання майбутнього медика та направлене на розуміння розвитку сучасної біохімії.

Гавриленко, Віктор Роль ХДУ в об'єднанні зусиль і впровадженні європейських природоохоронних директив та ініціатив на Херсонщині (погляд зі сторони) / Віктор Гавриленко // Вища школа. – 2018. – № 1. – С. 89-92.

Проаналізовано успіхи Херсонського державного університету в розбудові об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення як крок до реалізації європейських конвенцій, стороною яких є Україна, а також пан'європейської програми "Натура — 2000". За ініціативи університету протягом останніх десяти років розроблені проекти створення і затверджені Указом Президента України три національні природні парки, формується регіональна природоохоронна стратегія, організовуються і проводяться фундаментальні наукові дослідження екосистем регіону, здійснюється підготовка кадрів для заповідників та національних природних парків, а також реалізується активна міжнародна співпраця у природоохоронній сфері

Возняк, Оксана Про доцільність впровадження дисципліни "Криміналістична хімія" для вищів системи МВС України / Оксана Возняк // Вища школа. – 2018. – № 1. – С. 93.

У статті розглядаються перспективи впровадження дисципліни "Криміналістична хімія" до програм вищих навчальних закладів системи Міністерства внутрішніх справ України. Розкривається доцільність впровадження цієї дисципліни в навчальний план як підстава реального застосування компетентнісного підходу в освітньому процесі.

Вища школа. – 2018. – № 2.

Як створити університет світового рівня. Рецепти від Світового банку // Вища школа. – 2018. – № 2. – С. 7- 42.

Загірняк, Михайло Щодо місця коледжів і технікумів у системі вищої освіти України / Михайло Загірняк,

Сергій Сергієнко, Денис Загірняк // Вища школа. – 2018. – № 2. – С. 43-52.

У статті розглядаються питання проблем підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Молодший спеціаліст” і місце у системі освіти України закладів вищої освіти I—II рівнів акредитації. Проведено аналіз рівня реалізації освітнього потенціалу коледжів і технікумів як інтегрованої характеристики реалізації потенціалу обсягів підготовки молодших спеціалістів. Розглянуті проблемні питання подальшої професійної реалізації випускників коледжів і технікумів. Запропоновано варіанти подальшого розвитку ситуації, яка склалася навколо питання підготовки молодших спеціалістів. Автори вказують на доцільність реалізації для збереження національного досвіду, надбань і здобутків у підготовці кадрів та вихованні нового покоління багаторівневої системи передвищої професійної освіти

Корсак, Костянтин Формування умов для знищення “монбланів” історичної неправди про Україну / Костянтин Корсак // Вища школа. – 2018. – № 2. – С. 53-66.

Чимало європейців незадоволені розпадом Радянського Союзу і появою України. Вороги нашої держави поширюють про Україну неправду. Ми дуже погано знаємо нашу історію і не створили хорошу “Українську національну ідею”. Автор пропонує покласти в її основу не міфи і ворожу брехню, а перевірені факти з нооісторії і ноонаук. Нооісторія – це поєднання новітніх відкриттів з кращим культурним спадком, яке скеровується у майбутнє, а не в минуле. У статті висвітлено досягнення генетиків, фізиків та інших науковців у відновленні історії появи землеробства і скотарства. Доведено, що українці є прямими нащадками тих, хто створив на Близькому Сході продуктивне землеробство. Обравши для Вітчизни місце на чорноземі і поєднавшись із мисливцями-аріями, вони сформували народ трипільців (україноаріїв). Вони єдині у світі одомашнили коня, винайшли колісний транспорт, організували гігантський простір Великого Трипілья на основі поєднання мідних шахт Каргали, “країни міст” та інших аграрних зон. Дві тисячі років зростала хмара тегів і культурно-економічна єдність, раптово перервані “вулканічною зимою”. Це й стало поштовхом для відомих переселень аріїв в (три-)пільців з багатьма мовними і культурними наслідками.

Корсак, Юрій Про ноонауки як основу ноофілософії і нооесхатології / Юрій Корсак // Вища школа. – 2018. – № 2. – С. 67-76.

Нещодавно понад 15 тис. представників біологічних наук звернулися до людства із другим закликком ("Відозва-2") і пропозиціями про відвернення цивілізаційного колапсу. ЗМІ повідомили про цей заклик, але не зробили його центром уваги і засобом об'єднання людства. На жаль, більший вплив мають матеріали про глобальне потепління та інші загрози для його сталого розвитку. Стаття аналізує недоліки "Відозви-2" і доводить, що 13 пропозицій біологів мають бути доповнені першою і найголовнішою – закликком до збільшення кількості ноотехнологій – нешкідливих для біосфери і людини виробничих та соціальних процесів. На їх основі буде можливим ноорозвиток – поєднання подальшого зростання чисельності населення Землі з підвищенням якості й безпеки життя кожної людини.

Безручко, Олександр Перша лекція Олександра Довженка у Київському державному інституті кінематографії / Олександр Безручко // Вища школа. – 2018. – № 2. – С. 77-86.

Мета статті – дослідження та аналіз першої лекції українського кінорежисера Олександра Довженка у Київському державному інституті кінематографії. Методологія дослідження полягає в застосуванні комплексу дослідницьких методів – наукової реконструкції, об'єктивності й історизму. Зазначені методологічні підходи дозволяють зібрати та дослідити невідомі й маловідомі факти із творчої та педагогічної діяльності кінорежисера і сценариста О. Довженка. У результаті поставлені наукові завдання було виконано: ми дослідили педагогічну діяльність Олександра Довженка; встановили факт запрошення митця до викладання групою студентів кіноінституту; реконструювали його першу лекцію у Київському державному інституті кінематографії. Ми з'ясували можливість знаходження в основних українських і російських архівах стенограми першої лекції українського режисера.

Чирчик Сергій. До питання становлення та розвитку поняття "інтер'єр" / Сергій Чирчик // Вища школа. – 2018. – № 2. – С. 87-100.

Досліджено історичні періоди становлення та розвитку поняття "інтер'єр" на основі об'єктивного вивчення у розвитку і взаємозв'язку з конкретно-історичними умовами на основі єдності логічного та історичного, загального й особливого. Використано методики

аналітичного та історіографічного аналізу. Визначено актуальність та методичну доцільність вивчення історичного контексту основних періодів розвитку поняття “інтер’єр”, що визначається розвитком художніх стилів й оснащенням будинку. З’ясовано, що мистецтво декорування житла з’явилося одночасно із зародженням культури стародавніх людей і пройшло ті самі шаблі розвитку, що і світова культура людства.

Базилевич, Віктор. Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст. / Віктор Базилевич, Анжела Ігнатюк, Надія Гражевська // Вища школа. – 2018. – № 2. – С. 101-126.

Стаття відображає хід обговорення та підбиває підсумки III Міжнародної науково-практичної конференції “Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.”, що відбулася на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Вища школа. – 2018. – № 3.

Погребняк, Віталій. Закон України “Про вищу освіту”: практика імплементації / Віталій Погребняк, Олена Дашковська, Алла Солоденко // Вища школа. – 2018. – № 3. – С. 7-17.

Аналізуються результати спільної діяльності центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, Науково-методичної ради МОН, науково-методичних комісій, інших зацікавлених сторін, спрямованої на реалізацію основних положень Закону України “Про вищу освіту” у частині модернізації системи і змісту вищої освіти. Визначені окремі положення чинних нормативно-правових актів, які досі не діють чи потребують змін і доповнень. Детально розглянуто хід реалізації практичних заходів із розроблення стандартів вищої освіти. Висвітлені причини, які уповільнювали процеси створення, рецензування і погодження проектів стандартів, що призвело до суттєвої затримки їх впровадження

Бідасюк, Наталія. Використання паралельних текстів для вивчення іноземної мови / Наталія Бідасюк // Вища школа. – 2018. – № 3. – С. 18-29.

Після десятиліть навчання іноземним мовам без застосування рідної знову актуальним стає поєднання перекладу із сучасними методиками. Читання текстів із паралельним перекладом розвиває мовну здогадливність, виробляє впевненість, сприяє вивченню

лексичних одиниць у контексті, розвиває зорову пам'ять, спрощує розуміння культурно-специфічних понять, відкриває доступ до складніших текстів, допомагає вдосконалювати перекладацьку майстерність і навички читання. Для позитивного результату необхідно ретельно підбирати жанр і тематику творів, напрям перекладу, використовувати методику роботи, що відповідає меті та рівню володіння мовою

Возняк, Оксана. Формування фахової компетентності майбутнього будівельника щодо використання нанотехнологій / Оксана Возняк // Вища школа. – 2018. – № 3. – С. 30-40.

У статті аналізуються сучасні тенденції використання нанотехнологій у будівництві як підстава реального застосування компетентнісного підходу в освітньому процесі для майбутніх будівельників; акцентуються можливості нанотехнологій у царині створення нанотехнологічної продукції, їхнього впливу на реальність людства; досліджуються найважливіші аспекти в освітній галузі нанотехнологій.

Болтівець, Сергій. Архетипи інтроєкції у вимірах вищої високої освіти / Сергій Болтівець // Вища школа. – 2018. – № 3. – С. 41-50.

Розкривається методологія психологічного аналізу значення освіти, вищої за середню освіту. Висвітлюється генеза інтроєкції колективного несвідомого засобами вищої освіти в її індивідуальному самоздійсненні.

Ляшенко, Лариса. Тема “Англійська мова” у сфері досліджень науковців вищої школи України / Лариса Ляшенко // Вища школа. – 2018. – № 3. – С. 51-61.

Аналіз тем наукових досліджень викладачів іноземних мов у вітчизняних вишах показав їх спрямованість на методику викладання та інші дидактичні питання. Виявлена відсутність прогнозів і аналізу сучасних світових мовних змін з метою оцінки можливості перетворення англійської мови у глобальну міжнародну мову. Автор розглядає приклади зростання і занепаду мов певних народів у минулому; розкриває особливість мовного внеску пращурів українців у появу індоєвропейської мовної сім'ї. Наведені дані щодо еволюції і зміни рейтингу міжнародних мов у Нові часи. З'ясовуються причини глобального використання англійської мови у

XX ст., але висловлено припущення про неможливість її перетворення в універсальну мову людства у майбутньому

Бєбко, Світлана. Перспективи розвитку ринку освітніх послуг України з урахуванням китайського досвіду / Світлана Бєбко // Вища школа. – 2018. – № 3. – С. 62-70.

У статті проаналізовано стан розвитку ринку освітніх послуг Китаю та виявлено особливості його функціонування. Показані ключові тенденції зростання ролі вишів у забезпеченні зростання економіки країни. Узагальнені теоретичні основи функціонування ринку освітніх послуг Китаю. Запропоновані науково-практичні пропозиції щодо запровадження кращих елементів китайського досвіду у вітчизняну практику (щодо модернізації навчальних закладів, зокрема на основі застосування механізмів державно-приватного партнерства; розробки та впровадження реалістичних пропозицій з удосконалення механізму бюджетного фінансування діяльності вищих навчальних закладів; розробки та впровадження сучасних інноваційних освітніх технологій, у тому числі технологій дистанційної освіти; підтримки взаємодії вишів із науковими установами та роботодавцями).

Базилевич, Віктор. Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст / Віктор Базилевич, Анжела Ігнатюк, Надія Гражевська // Вища школа. – 2018. – № 3. – С. 71.

Стаття відображає хід обговорення та підсумки III Міжнародної науково-практичної конференції “Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст. ”, що відбулася на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Іноземні мови : наук.-метод. журн. / Київ. нац. лінгв. ун-т. – Київ : Ленвіт, 1994. – Виходить щоквартально.

Іноземні мови. – 2018. – № 1.

Паршикова, О. О. Формування основ міжкультурної комунікативної компетентності в учнів початкової школи в процесі навчання німецької мови / О. О. Паршикова // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 3-8.

У статті обґрунтовано доцільність, окреслено цілі і завдання, визначено особливості формування основ міжкультурної

комунікативної компетентності в учнів початкової школи в природовідповідному комунікативно-ігровому навчанні іноземної мови на виокремлених першому (адаптаційному) та другому (реорганізаційному) етапах навчання. Описано комунікативно-ігрові прийоми, які доцільно застосовувати на кожному з етапів навчання іноземної мови з урахуванням вікових особливостей та можливостей учнів, продемонстровано методику їх застосування на прикладах з підручників німецької мови для початкової школи

Бориско, Н. Ф. Проблеми міжкультурної підготовки майбутніх учителів і викладачів іноземних мов / Н. Ф. Бориско // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 9-20.

У статті розглянуто основні теоретичні проблеми і практичні завдання іншомовної міжкультурної підготовки студентів спеціальності 014.02 Середня освіта, майбутніх учителів і викладачів іноземних мов, а саме проблеми формування і розвитку професійно орієнтованої іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності, її дефініції, змісту і структури, а також забезпечення процесу навчання студентів іншомовного міжкультурного спілкування відповідними засобами навчання, зокрема сучасними програмами і підручниками (навчально-методичними комплексами).

Устименко, О. М. Підсумковий контроль у проектному навчанні іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти / О. М. Устименко // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 21-35.

У цій публікації обґрунтовано методичну відповідність педагогічної проектної технології сучасним вимогам українського освітнього простору щодо впровадження розвивального навчання та оцінювання його результатів у вітчизняних закладах загальної середньої освіти. Крім того, у статті надано характеристику підсумкового контролю в проектному навчанні іноземних мов і культур школярів. Описано функції, форми, суб'єкти, об'єкти, критерії, інструменти і засоби контролю та оцінювання результатів іншомовного проектування. Наведено англомовні приклади різних інструментів підсумкового оцінювання результатів іншомовної проектної діяльності учнів.

Майєр, Н. В. Освітньо-професійна програма "Французька мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література,

методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти" / Н. В. Майєр // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 36-40.

У публікації представлено освітньо-професійну програму для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти на здобуття освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 014 Середня освіта, спеціалізацією 014.02 Мова і література (французька) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, які отримують кваліфікацію магістра освіти, викладача французької мови і другої західноєвропейської мови та зарубіжної літератури, викладача методики навчання французької мови і другої західноєвропейської мови, філолога.

Володько, А. М. Особливості організації навчального процесу для формування в майбутніх перекладачів перекладацької компетентності в усному послідовному перекладі / А. М. Володько // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 41-46.

У статті досліджено особливості організації навчального процесу для формування в майбутніх перекладачів перекладацької компетентності в усному послідовному перекладі. Проаналізовано та доведено ефективність формування перекладацької компетентності за допомогою орієнтування студентів на досягнення визначених цілей навчання та на усвідомлення власної успішності в навчанні. Визначено переваги завдань, які сприяють подоланню стресу під час перекладу. Проаналізовано позитивний вплив активної навчальної і розумової діяльності та співпраці студентів упродовж навчального процесу та розвитку здатності студентів до оцінювання. Визначено основні можливості врахування індивідуальних особливостей студентів для організації навчання перекладу й акцентовано необхідність забезпечення ергономічного місця навчання студентів.

Решетило, Л. Г. Методична розробка уроку англійської мови для студентів професійно-технічних закладів / Л. Г. Решетило // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 47-52.

У цій публікації представлено методичну розробку уроку англійської мови на тему «Природа і довкілля» (підтема «Вплив науково-технічного прогресу на життя людини і довкілля») для студентів I курсу професійно-технічних закладів освіти.

Кагарлицька, А. І. Фрагмент практичного заняття з іспанської мови з формування в студентів другого курсу компетентності в

аудіюванні з використанням автентичного відеоматеріалу /
А. І. Кагарлицька // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 53-55.

У цій публікації представлено фрагмент практичного заняття з іспанської мови з формування в студентів другого курсу компетентності в аудіюванні з використанням автентичного відеоматеріалу за темою «Diez sitios que tienes que visitar en Madrid».

Голуб, І. Ю. Нові навчальні програми з іноземних мов: європейські стандарти, нові виклики та можливості / І. Ю. Голуб // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 56-60.

У статті представлено аналіз навчальних програм з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов для 5–9 класів, затверджених Міністерством освіти і науки України 07.06.2017 р. Розглянуто їх особливості, пояснено структуру, визначено переваги порівняно з попередніми програмними документами, спрогнозовано нові виклики перед вчителями в організації навчання за новими програмами, подано поради педагогам у користуванні програмами, сформульовано нові вимоги до підручників з іноземних мов, окреслено актуальні напрями підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, що пов'язані з роботою за новими програмами.

Ніколаєва, С. Ю. Рецензія на монографію Корневої Зої Михайлівни "Формування міжкультурної професійно орієнтованої англомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей закладів вищої освіти" / С. Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – 2018. – № 1. – С. 61-64.

У публікації представлено рецензію на монографію Корневої З. М. «Формування міжкультурної професійно орієнтованої англомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей закладів вищої освіти». Проаналізовано зміст кожного розділу рецензованого твору, акцентовано його наукову цінність і практичну значущість для розвитку методики навчання іноземних мов та можливість використання отриманих результатів для професійно-методичної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов.

Педагогіка і психологія. Вісник Національної академії педагогічних наук України : науково-теоретичний та інформаційний журнал / Нац. акад. пед. наук України. – Київ : Педагогічна преса, 1993. – Виходить щоквартально.

Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98).

Луговий, В. І. Ціннісно-орієнтаційні компетентності як невід’ємна складова кваліфікацій / В. І. Луговий, О. М. Слюсаренко, Ж. В. Таланова // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 5-19.

Проаналізовано ціннісний (ціннісно-орієнтаційний) потенціал Закону України «Про освіту». З’ясовано провідна роль ціннісних (ціннісно-орієнтаційних) компетентностей серед інших основних їх видів, законодавчо унормувати. Виявлено загальний компетент-логія дисбаланс правового закону в порівнянні з педагогічним законом базисної організації компетентностей, особливо щодо диалого-консенсусного їх виду. Обґрунтовано, що ціннісні (ціннісно-орієнтаційні) компетентності повинні входити до складу освітніх і професійних кваліфікацій і як результати навчання підлягають ідентифікації, плануванню, оцінюванню, вимірюванню та демонстрації освоєння здобувачами. Дано визначення цього виду компетентностей. Деталізовані групи цінностей (ціннісних орієнтацій), що містяться в законі, як системи пріоритетів двох родів: по-перше, принципів діяльності (перший рід) і, по-друге, предметів діяльності (другий рід). Аргументовано велика складність формування ціннісних (ціннісно-орієнтаційних) компетентностей як принципів, ніж як предметів. Проаналізовано ціннісні (ціннісно-орієнтаційні) аспекти прав і обов’язків учасників освітнього процесу і різних складових освіти. Зроблено висновок, що найбільш ґрунтовно згадані аспекти відображені для повної загальної середньої (початкової, базової середньої та профільного середнього) освіти, що корелює з віком інтенсивного формування цінностей (ціннісних орієнтацій) особистості. Запропоновано склад базисних видів компетентностей НРК доповнити ціннісним (ціннісно-орієнтаційний), зокрема використовувати для цього як стартові напрацювання робочої групи МОН України 2011 р.

Тименко, В. П. Методологічні засади розвитку практичного інтелекту студентів у закладах вищої мистецької і технічної освіти / В. П. Тименко // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 20-30.

Сформульовано проблема збереження національної своєрідності педагогічної освіти і культури в умовах глобалізації. Уточнено сутність понять «педагогічне проектування», «проектна освітнє середовище», «проектне освітній простір». Обґрунтовано принцип потрійності інформаційного синтезу в професійній підготовці вчителя-дизайнера. Охарактеризовані зовнішні і внутрішні передумови визрівання обдарованості майбутніх педагогів-дизайнерів, їх типові профілі. Зроблено висновок про необхідність становлення і розвитку наукової школи педагогічної дизайну.

Овчарук, О. В. Рамка цифрової компетентності для громадян : європейська стратегія визначення рівня компетентності у галузі цифрових технологій / О. В. Овчарук // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 31-37.

Іванюк, І. В. Етапи розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища в умовах полікультурної освіти в країнах Європейського Союзу / І. В. Іванюк // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 38-44.

На основі результатів аналізу науково-педагогічних праць вітчизняних і зарубіжних вчених уточнені поняття «полікультурна компетентність учня» і «комп'ютерно орієнтована навчальне середовище в умовах полікультурного освіти учнів». Науковий пошук на основі аналізу урядових документів, програм і проектів інформатизації освітнього середовища Європейського Союзу та Ради Європи дозволив визначити основні етапи розвитку комп'ютерно орієнтованої навчальної середовища в умовах полікультурного освіти учнів в країнах ЄС: інформаційно-підготовчий (1997 - 2000 рр.), інфраструктурно-забезпечує (2001 - 2004 рр.), педагогічно-комунікативний (2004 - 2006 рр.), проектно-забезпечує (2007 - 2010 рр.), компетентно-орієнтований (2010 - 2013 рр.), проектно-діяльнісний (2014 р . - теперішній час).

Тумків, N. M. Snterdisciplinarity in the professional training of future engineers for petroleum sndustry / N. M. Тумків // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 45-52.

Розглядаються основні аспекти взаємодії науково-технічних і економічних факторів, що впливають на вдосконалення підготовки кадрів для нафтогазової галузі. У контексті вирішення проблем увага акцентується на використанні міждисциплінарності при оцінці

ефективності навчання. Обґрунтовується необхідність застосування міждисциплінарних освітніх технологій при підготовці фахівців нафтогазового справи. Показана важливість міждисциплінарності освіти в умовах різкого зростання інформаційної активності і зростання ролі об'єктів інтелектуальної власності в сучасній економіці. Міждисциплінарність технічної освіти полягає в мережевих взаєминах дисциплін. Наведено мета, зміст, спрямованість міждисциплінарності освіти в системі нафтогазового навчання. Міждисциплінарність завдань нафтогазової галузі сприяє розвитку міжнародного співробітництва та міжкультурної взаємодії.

Приходько, Ю. І. Теорія трансформації систем як засіб дослідження військової освіти / Ю. І. Приходько // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 53-61.

Аналізуються і узагальнюються поняття «відкриті системи», «теорія самоорганізації» і наукові концепції, які складають основу сучасного дослідження самоорганізації систем живої і неживої природи, штучного або природного, органічного або неорганічного, соціально-економічного, технічного, гуманітарного, військового, політичного та іншого походження. Показується, що процеси зі зміною стану і якості систем мають переважно не самоорганізаційний, а трансформаційний характер. Обґрунтовуються закономірності і принципи трансформації систем, визначаються зовнішні та внутрішні фактори цього процесу, розкривається їх об'єктивність і суб'єктивність. Сформульовано закон трансформації систем. Запропоновано підхід щодо моделювання систем на основі комплексного застосування і впливу зовнішніх і внутрішніх факторів.

Розглядаються і обґрунтовуються прикладні аспекти дослідження військової освіти на основі положень теорії трансформації систем: рушійні механізми розвитку; стійкість, нестійкість системи; управлінські чинники, протиріччя.

Горбань, Л. В. Профорієнтована освіта як засіб запобігання маргіналізації населення / Л. В. Горбань // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 62-70.

На основі соціологічного та філософського аналізу соціального становлення особистості виділені два підходи до розуміння проблеми соціалізації і самореалізації особистості, а саме: як прояв власних зусиль і як проектно-творча взаємодія з іншими. Доведено, що профорієнтаційна робота є необхідною складовою системою

освіти населення. Висвітлено особливості дефініції «профорієнтаційна освіта».

Чепелєва, Н. В. Психологічна характеристика особистості, здатної до самопроєктування / Н. В. Чепелєва, С. Ю. Рудницька // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 71-77.

Наводиться психологічна характеристика особистості, здатної до самопроєктування як процесу вибудовування власної ідентичності, реалізації здатності діяти, виходячи з власного задуму, проєкту свого майбутнього (життєвий проєкт) і власної особистості (особистісний проєкт). Визначено основні рівні дискурсивного самопроєктування особистості («плагіатор», «читач», «автор»), які співвідносяться з вимірами розвитку особистості по Д. А. Леонтьєву, і охарактеризовані психологічні особливості суб'єкта самопроєктування на кожному з них: способи організації досвіду, стратегії змістоутворення, способи текстової об'єктивації досвіду, способи і процедури розуміння. У контексті розвитку здатності до самопроєктування способи організації досвіду особистістю проартикулювати як динамічна послідовність: практики - фрейми - тезауруси.

Показано, що на рівні «плагіатора» смисли, які притаманні особистості, є заданими, тобто придбаними з соціуму і культури; спираючись на них, людина застосовує таку стратегію змістоутворення, як стереотипизованія.

Селецький, А. В. Наукова діяльність педагогічної бібліотеки з інформаційно-аналітичного супроводу освітянської галузі / А. В. Селецький // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 1(98). – С. 78-88.

Розглянуто теоретичні та практичні питання бібліотечної науково-дослідницької діяльності з інформаційно-аналітичного супроводу освітньої галузі. Висвітлено особливості аналітичної складової наукових досліджень і їх кінцевого результату щодо забезпечення педагогіки, психології та освіти з досвіду Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України. Охарактеризовані досягнення цієї установи і запропоновані певні напрямки перспективних завдань бібліотечної інформаційної аналітики.

Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія, педагогіка, соціологія : наук.-практ. журн. / Харків. держ. політехн. ун-т, Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Ско-вороди, Укр. інж.-пед. акад. – Харків : [б. в.], 2000. – Виходить щоквартально.

Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1.

Черкашин, А. Особливості формування особистісно-професійної зрілості майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах: теоретичний аспект / А. Черкашин // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 3-13.

У статті розглядається проблема дослідження особистісно-професійної зрілості майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах України. Визначено, що предметом дослідження особистісно-професійної зрілості є системо утворюючі чинники, її об'єктивні і суб'єктивні критерії, механізми й умови, що впливають на професіогенез становлення особистості фахівця. Вказано, що під особистісно-професійною зрілістю фахівця слід розуміти багатокомпонентне особистісне утворення, до якого слід включити особистісну, професійну, емоційну та інтелектуальну зрілості, які визначають її визначений рівень особистісно-професійної ідентичності.

Сизикова, В. Характеристика компонентів, показників і рівнів сформованості професіоналізму майбутніх соціальних працівників / В. Сизикова // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 14-25.

У статті проаналізовано поняття “професіоналізм” студента спеціальності “Соціальна робота”. Виділено та схарактеризовано компоненти, критерії та показники професіоналізму майбутніх соціальних працівників. Автором виокремлено мотиваційно-ціннісний, когнітивний, технологічний та рефлексивний компоненти у структурі професіоналізму майбутнього соціального працівника. У відповідності з цим визначені та обґрунтовані чотири рівні сформованості професіоналізму.

Разумна, А. Управління формуванням нормативної професійної ідентичності майбутніх медиків / А. Разумна //

Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 26-37.

В статті розглянуто деякі з можливих складових управління формуванням нормативної професійної ідентичності майбутніх медиків в умовах освітнього процесу навчального медичного закладу. З'ясовано місце, роль та педагогічні умови формування нормативної професійної ідентичності майбутніх медиків як важливого компонента процесу професіоналізації майбутніх фахівців в умовах медичного навчального закладу. У статті обґрунтовано необхідність особистісного підходу до освітнього процесу як ключової парадигми формування професійної ідентичності майбутніх медиків. Стаття містить пропозиції щодо підвищення ефективності формування професійної ідентичності в системі медичної освіти через створення його чотирикомпонентної моделі, що визначає напрями створення організаційних та педагогічних умов в освітньому процесі.

Тимошук, О. Іншомовна підготовка як засіб підвищення конкурентоспроможності сучасного фахівця машинобудівної галузі / О. Тимошук // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 38-48.

Виявлено і обґрунтовано сукупність професійно значущих якостей конкурентоспроможного фахівця машинобудівної галузі на заняттях з іноземної мови в технічному вузі; визначено педагогічні умови формування конкурентоспроможної особистості; розроблена педагогічна модель формування конкурентоспроможності сучасного фахівця в процесі мовної підготовки.

Дегтяр, О. Організація поліфункціонального контролю професійної підготовки компетентного фахівця у вищій школі / О. Дегтяр, О. Непомнящий // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 49-63.

У статті досліджуються основні підходи до організації системи поліфункціонального контролю професійної підготовки компетентного фахівця у вищій школі, такі як положення системного підходу і теорії систем, синергетичного та кваліметричного підходів, розглянуто їх взаємозв'язок і взаємозалежність. З'ясовано, що основними принципами системного підходу до організації поліфункціонального контролю професійної підготовки компетентного фахівця у вищій школі є: цілісність, структурність, взаємозалежність системи. Відповідно до синергетичного підходу,

система поліфункціонального контролю професійної підготовки компетентного фахівця у вищій школі володіє такими характеристиками, як випадковість і самоорганізація, дана система реалізується завдяки адекватному формулюванню мети контролю та визначення параметрів порядку його організації, а також обліку нелінійного характеру розвитку особистості студента. Запропоновано три групи методів кваліметрії, які можливо застосовувати у системі поліфункціонального контролю професійної підготовки компетентного фахівця, а саме: евристичні, математичні та інструментальні.

Романова, І. Соціальна робота з підтримки інтелектуальної активності людей похилого віку / І. Романова // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 64-72.

В статті розглядаються психологічні чинники сповільнення процесу старіння літніх людей; визначаються пріоритетні напрями здійснення соціальної роботи з підтримки інтелектуальної активності людей похилого віку; аналізується сучасна практика здійснення соціальної роботи з підтримки інтелектуальної активності людей похилого віку в соціальних інституціях України.

Долгопол, О. Використання ментальних карт у підготовці викладачів ВМНЗ / О. Долгопол // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 73-80.

Стаття присвячена використанню ментальних карт у підготовці викладачів у закладах післядипломної медичної освіти. У статті обґрунтована позиція автора щодо співвіднесення понять «техніка», «технологія», «метод» відповідно до ментальних карт. За притаманними ознаками запропоновано розглядати ментальні карти як технологію навчання. Відповідно до андрагогічних принципів навчання зосереджено увагу на особливостях застосування ментальних карт у післядипломній освіті викладачів. Зазначено їх переваги і недоліки під час використання на різних етапах лекційних, семінарських та практичних занять з позицій викладача та слухачів. З прогресом інформаційно-комунікаційних технологій наголошено на можливостях розвитку зазначеної технології під час навчання слухачів на циклах тематичного удосконалення з педагогіки.

Boldyrev, K. Analysis of the existing curricula of professional disciplines for professional psychologists: advantages and

disadvantages / К. Boldyrev // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 81-91.

У статті проаналізовано та надано оцінки дисциплінам існуючих програм підготовки професійного психолога у ВНЗ та сформовано необхідний перелік завдань, що мають бути досягнуті у процесі формування професійної компетентності психолога у ВНЗ. Для аналізу ступеню реалізації основних задач формування професійної компетентності психолога були взяті до розгляду програми з фахових дисциплін у провідних вітчизняних ВНЗ.

Слесик, К. Формування гуманітарної культури у іноземних студентів на основі гуманітарно-аксіологічного концептуального підходу до освіти / К. Слесик // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 92-102.

В статті здійснено аналіз сутнісної характеристики гуманітарної культури іноземних студентів на основі гуманітарно-аксіологічного концептуального підходу до освіти; розглянуто структуру і зміст гуманітарної культури; з'ясовано його місце та обґрунтовано важливість застосування; розглянуто питання реалізації представленого підходу в системі навчання іноземних студентів; обґрунтовано необхідність застосування принципів міжпредметної інтеграції, полікультурності й діалогічності, врахування національно-та індивідуально-психологічних особливостей іноземних студентів як засобу формування їхньої гуманітарної культури в процесі навчання.

Євтушенко, Н. Науковий тезаурус системи вдосконалення вчителів природничо-математичних предметів республіки Польща / Н. Євтушенко // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 103-115.

У статті розглядаються категорії та поняття, що входять до наукового тезауруса системи вдосконалення вчителів природничо-математичних предметів Республіки Польща. Описано повний і систематизований перелік дефініцій для уточнення базового поняття «вчитель». Автором обґрунтовується актуальність деталізації тезауруса системи вдосконалення вчителів у науковому просторі Польщі – країни, що входить до Європейського Союзу – з метою використання її позитивного досвіду у процесі розбудови системи підвищення кваліфікації педагогів у післядипломній освіті України.

Швецова, Г. Комп'ютерна графіка як складова професійної діяльності сучасного фахівця / Г. Швецова // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 116-124.

У статті розглянуто актуальність використання комп'ютерної графіки у професійній діяльності сучасного фахівця, наведено результати аналізу існуючих методик навчання основ комп'ютерної графіки сучасних фахівців на предмет відповідності вимогам державного стандарту вищої освіти. Стаття містить пропозиції щодо підвищення ефективності навчання основам комп'ютерної графіки шляхом упровадження методичної системи, що у своєму макропідході будуватиметься не тільки на основі інструментарію програми, а й забезпечить можливість урахування специфіки професійної діяльності сучасних фахівців та ієрархічну побудову змісту навчання основ комп'ютерної графіки.

Васянович, Г. Лідер філософсько-педагогічної науки – академік Іван Зязюн / Г. Васянович, М. Нагірняк // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2018. – № 1. – С. 125-135.

У статті аналізується творча діяльність академіка Івана Зязюна в руслі філософсько-педагогічної проблематики. Увага зосереджується на дослідженні таких провідних ідей вченого: феномен людини і її діяльність; взаємозв'язок культури і освіти; морально-естетична парадигма діяльності вчителя; філософія педагогічної майстерності; процеси технологізації освіти; майбутнє професійної педагогіки. Автором доведено, що всі ці питання науковець вивчав на засадах філософсько-педагогічної антропології, екзистенціалізму, герменевтики і феноменології і був справжнім лідером у їх розробці і впровадженні у навчально-виховний процес системи освіти України. Формування духовно-моральних цінностей особистості учителя вченим пов'язується із його реальною свободою, можливостями самореалізації. Отже, всупереч зовнішнім обставинам людина має виявити свій власний проект.